

Босна и Херцеговина
БРЧКО ДИСТРИКТ
Босне и Херцеговине
Влада Брчко дистрикта
Одељење за здравство и остале услуге
Пододјељење за јавно здравство

ЗА ЗДРАВСТВЕНЕ РАДНИКЕ

Вакцинација против ХУМАНОГ ПАПИЛОМА ВИРУСА у Брчко дистрикту Босне и Херцеговине

*Учините нашу
будућност
сигурном!*

Због чега је значајна вакцинација против хуманог папилома вируса (ХПВ)?

Хумани папилома вирус обухвата групу од више од 100 типова вируса, од којих четрдесетак узрокује болести коже и слузнице аногениталне регије.

Инфекција ХПВ-ом је веома честа и једна је од најчешћих сексуално преносивих инфекција те поготово је раширена међу млађим људима у доби до 25 година.

ХПВ се дијели на нискоризичне типове, који често резултирају гениталним брадавицама, те високоризичне типове, који су повезани с већим ризиком од развоја рака грлића материце, али и других карцинома.

Трајна инфекција ХПВ-ом може да узрокује промјене за које постоји ризик од преласка у рак гениталне регије. Код жена може узроковати рак грлића материце, роднице и стиднице, код мушкараца рак пениса, ануса и грла, те код оба пола рак ректума.

Рак грлића материце је четврти најчешћи рак међу женама у свијету, а број новообољелих и умрлих жена од рака грлића материце у Брчко дистрикту је у сталном порасту.

Благовременом вакцинацијом и превентивним прегледима се може смањити ризик од рака грлића материце.

Циљ вакцинације против ХПВ-а је смањење морбидитета и морталитета од рака грлића материце.

Да ли вакцине против ХПВ-а дјелују?

Да. Вакцине против ХПВ-а имају врло јасан и видљив ефекат у смањењу ширења ХПВ-а. Прошло је више од 15 година откако су прве земље у свијету почеле с вакцинацијом дјевојчица против ХПВ-а. Заштита од вируса је и даље снажна, без знакова слабљења, код оних који су тада примили вакцину. Вакцинација против ХПВ-а дио је рутинске вакцинације у више од 150 земаља свијета, те је доступна и у земљама региона.

Дјеловање вакцине се огледа у смањењу броја жена с раком грлића материце и цервикалним лезијама те драстичним падом броја мушкараца и жена који имају гениталне брадавице.

У развијеним земљама свијета, попут Аустралије, захваљујући спровођењу вакцинације, рак грлића материце је скоро искоријењен.

Коме је препоручена вакцинација против ХПВ-а?

Вакцинација против ХПВ-а може се примијенити код особа узраста девет и више година.

Препоручена бесплатна вакцинација против ХПВ-а се организовано и бесплатно спроводи код дјевојчица и дјечака од 9 до 14 година.

Вакцинацију је у првом реду препоручљиво спровести прије излагања инфекцији хуманим папилома вирусом.

Вакцина против ХПВ-а изазива бољи имуни одговор код дјеце у предтинејцрском периоду него код старијих тинејџера и младих.

Вакцину против ХПВ-а може да прими и особа која је већ била изложена ХПВ-у, а у том случају вакцинацијом добија заштиту од инфекције оним типовима вируса којима особа није била изложена, односно добија дјелимичну заштиту.

Гдје се спроводи вакцинација против ХПВ-а у Брчко дистрикту БиХ?

Дјечаци и дјевојчице узраста од 9 до 14 година, за које је вакцинација против ХПВ-а препоручена и бесплатна, вакцинишу се у *надлежном дому здравља*.

Вакцинација, као препоручена, спроводи се уз претходно поднесу сагласност лица које се вакцинише, односно законског заступника особе.

Вакцинација против ХПВ-а коју након љекарског прегледа препоручи доктор медицине или специјалиста одговарајуће гране медицине, **за лица старија од 14 година**, спроводи се у **Пододјељењу за јавно здравство**. Вакцинација за узрастне групе старије од 14 година са препоруком љекара ће бити бесплатна у складу са доступности вакцина.

Трошкове вакцинације против ХПВ-а на лични захтјев лица старијих од 14 година ће сносити корисник услуге.

На који начин се вакцина против ХПВ-а примјењује?

Вакцинација против ХПВ-а спроводи се у двије дозе са препорученим размаком од 12 мјесеци, односно минималним размаком од 6 мјесеци између двије дозе.

Код имунокомпромитованих лица вакцинација се спроводи давањем три дозе вакцине (друга доза се даје два мјесеца након прве, а трећа 6 мјесеци након прве дозе). Исто се односи и на лица која су започела вакцинацију према тродозном режиму изван Брчко дистрикта БиХ, односно која су примила двије дозе, потребно је комплетирати вакцинацију са трећом дозом у складу са упутством произвођача.

Вакцина против ХПВ-а се аплицира у дози од 0,5 милилитара, интрамускуларно у делтоидну регију, односно у складу са упутством произвођача.

Која вакцина против ХПВ-а је на располагању у Брчко дистрикту БиХ?

У Брчко дистрикту БиХ на располагању је најсавременија деветовалентна вакцина, која штити од девет типова хуманог папилома вируса (6, 11, 16, 18, 31, 33, 45, 52 и 58).

Вакцина против ХПВ-а штити од

инфекција типовима ХПВ-а који могу узроковати рак.

Вакцина је рекомбинантна, односно не садржи живи вирус, него дио протеинске капсуле вируса који је произведен методом рекомбинантне ДНК и људски организам га препознаје као антиген, ствара антитијела и имунолошки одговор.

Да ли је вакцина против ХПВ-а безбједна?

Вакцина против ХПВ-а је оцијењена је као високо безбједна од стране Глобалног савјетодавног одбора за вакцинацију. Европска агенција за лијекове је такође спровела независну процјену и закључила да су вакцине сигурне и ефикасне.

Не постоје подаци који сугеришу да би примљена вакцина против ХПВ-а могла имати било какве ефекте на плодност.

Као и код сваке друге вакцинације, могу бити забиљежене нежељене реакције, као резултат имунолошког одговора организма.

Најчешће нежељене реакције на вакцину против ХПВ-а пријављене за вријеме спровођења клиничких испитивања су локалне реакције на мјесту апликације (бол, оток и црвенило). Могу се јавити и блаже опште тегобе (главобоља, мучнина, вртоглавица, благо повишена тјелесна температура или замор).

Како би спријечили несвјестицу и

евентуалне повреде од несвјестице, адолесценти требају сједити и сачекати 15 минута након вакцинације.

На који начин се дистрибуише и чува вакцина против ХПВ-а?

Пододјелење за јавно здравство Брчко дистрикта БиХ чува и издаје вакцине против ХПВ-а.

Здравствена установа одређена за вршење имунизације против ХПВ-а мјесечно од Пододјелења за јавно здравство Брчко дистрикта БиХ преузима планиране количине имунолошких препарата, обезбјеђујући механизам одржавања и контроле хладног ланца и свакодневно води одговарајућу евиденцију о томе.

Како се води евиденција о вакцинацији против ХПВ-а?

Евиденција о вакцинацији против ХПВ-а води се у протоколу, односно у књизи евиденције вакцинисаних против хуманог папилома вируса у здравственој установи која спроводи вакцинацију, као и у здравственом картону пацијента.

Податак о вакцинацији уноси се и у лични картон вакцинисане особе или јој се издаје потврда о вакцинацији.

Здравствена установа која обавља вакцинацију против ХПВ-а доставља мјесечни извјештај о спроведеној вакцинацији на прописаном обрасцу Пододјелењу за јавно здравство Брчко дистрикта БиХ.